

چهارشنبه سوری، ملیّت یا ... ؟

در حال حاضر دیندارها به دلیل نگاه متفاوت به دو گروه تقسیم شده اند:

گروه اول: توجه به دین بدون توجه به ملیّت و تجدّد.

گروه دوم: توجه به دین همراه با توجه به ملیّت و تجدّد.

دینداری گروه اول در حقیقت دینداری متعصبانه و خشکی است که ریشه در دینداری خوارج دارد، همان ها که فقط به مناسک اهمیت داده و به اوضاع روز و اولویت ها اهمیتی نمی دادند. این نوع دینداری آفتهای غیر قابل جبرانی در طول تاریخ به جا گذاشته است، که از همه عمیق تر و مصیبتزا تر، جریان کربلا بود که خوارج به خاطر انجام مناسک حجّ، به دعوت امام حسین(ع) لبیک نگفته و حضرت را بی یار و یاور رها کردند، و امروز نیز از آفتهای این نوع دینداری می توان به کریه شدن چهره ی دین و اسلام و دین گریزی جوانان و بدبینی به مسلمانان و مومنان اشاره نمود.

اما دینداری گروه دوم، از آنجا که با توجه به تجدّد و ملیت انجام می گیرد، دینداری مطلوب اما پرهزینه است، دین اسلام تنها دینی است که در صورت اجرای کامل، تمام پیشرفت های علمی و تکنولوژی و تجددی را در خود داشته و به فرهنگ ها و ملیت ها و عرف های جوامع انسانی اهمیت قائل است و تبعات منفی این دو نگاه، ایجاد اختلاف و تنش میان اعضای یک جامعه شده و در حال تشدید است که برای روشن شدن مطلب به تعاریف این سه اصطلاح بایست توجه نمود:

دین: راز و رمز پیشرفت، آگاهی از امر متعالی

ملیّت: ارزش ها در فرهنگ ملی

تجدّد: همان تکنولوژی و پیشرفت های تمدنی و اقتضائات روز هست که دستاوردهای خود را به عنوان جریان هایی سیال و غیر قطعی تلقی می کند و آنها را فقط تا اطلاع ثانوی معتبر می شمارد.

با دقت در تعاریف فوق، این نکته به دست می آید که بیشک، دینداری

همراه با در نظر داشتن تجدد و ملیت باید بوده و در حفظ معانی و ماهیت ها و کارکردها و جایگاه آنها، مواظب بود تا از افراط و تفریط در هر کدامش در امان ماند.

که اگر چنین شود با نوشتن و شنیدن عنوان «دین و دینداری»، خود به خود «تجدد و ملیت» هم در اذهان تداعی خواهد شد و نیاز به اثبات ارزش تجدد و ارزش ملیت، با تجزیه ی دین، نخواهد بود.

برای مثال هفت سین در سفره ی هفت سین، که ریشه در سنت‌های ملی ایرانیان دارد، در هرکدام از سین‌هایش، مفهومی را در خود نهفته که در جای خود ارزشمند است و با ارزشهای دینی ضدیت و تناقضی ندارد.

مثلاً:

اگر چهارشنبه سوری و آتش روشن کردن و پریدن از روی آن به نیت آسان شدن امر ازدواج، حتی به تلقین صورت گیرد، چه قدر جذاب و تفریح مفیدی خواهد بود، علی‌الخصوص در عصر حاضر که از تمایل به ازدواج در میان جوانان، اثری خیلی کم باقیمانده است.

یا مثلاً:

اگر سفره ی هفت سین حاوی این پیام‌ها باشد و به نیت تحقق این امور چیده شود، بسیار مطلوب و مورد پسند دین هم خواهد بود:

سبزی: نماد طراوت و رشد و حیات

سکه: نماد رونق اقتصادی

سمنو: نماد و سمبل کار زنانه بدون مشارکت هیچ مردی

سنجد: نماد عشق

سیر: نماد حفظ حریم و حدود

سیب: نماد سلامتی

سماق: نماد مزه ی زندگی

که چنین سفره هفت سین با چنین محتوایی، در حقیقت، ارج نهادن به پیام این نمادها خواهد بود نه صرفاً نمایش هنر و مال و دارایی و

تقلید کورکورانه و خرافه‌گرایی.